

dr Anna Pekaniec
Katedra Krytyki Współczesnej, Wydział Polonistyki,
Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Autoreferat

1. IMIĘ I NAZWISKO.

Anna Pekaniec

2. POSIADANE DYPLOMY, STOPNIE NAUKOWE LUB ARTYSTYCZNE - Z PODANIEM PODMIOTU NADAJĄCEGO STOPIEŃ, ROKU ICH UZYSKANIA ORAZ TYTUŁU ROZPRAWY DOKTORSKIEJ.

czerwiec 2002

- studia licencjackie (październik 1999–czerwiec 2002) w Kolegium Nauczycielskim im. Aleksandra Fredry w Przemyślu, opieka naukowo-dydaktyczna Uniwersytet Jagielloński, Kraków. Kierunek: język polski (studia dzienne, licencjackie). Praca licencjacka (promotorem był dr Jarosław Włodarczyk) pt.: *Inicjacja w powieściach Młodej Polski*. Studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym. Tytuł licencjata filologii polskiej otrzymałam w roku w czerwcu 2002.

czerwiec 2004

- studia dzienne, magisterskie uzupełniające (październik 2002–czerwiec 2004) w Instytucie Polonistyki na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kierunek: polonistyka. Specjalność: nauczycielska. Praca magisterska (promotorką była prof. dr hab. Marta Wyka, recenzentką była prof. dr hab. Teresa Walas) pt. *Trzy młodopolskie powieści z kluczem (Tadeusz Miciński „Nietota”, Stanisław Ignacy Witkiewicz „622 upadki Bunga”, Andrzej Strug „Zakopanoptikon”)*. Studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym. Dyplom magistra filologii polskiej otrzymałam w roku 2004.

styczeń 2007

- studia podyplomowe kwalifikacyjne (październik 2005–styczeń 2007) wiedza o kulturze i filozofia prowadzone przez Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Wydział Filozoficzny, Instytut Filozofii. Praca podyplomowa (promotorem był prof. dr hab. Marek Drwięga) pt. *Narracyjna koncepcja tożsamości w ujęciu Paula Ricoeura*. Studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym. Dyplom otrzymałam w styczniu 2007.

styczeń 2010

.- studia doktoranckie (październik 2005–styczeń 2010) na kierunku literaturoznawstwo. Praca doktorska (promotorką była prof. dr hab. Marta Wyka, recenzentkami były prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel i prof. dr hab. Ewa Frąckowiak-Wiegandt) pt. *Czy jest kobieta w tej autobiografii? Kobięca literatura dokumentu osobistego od początku XIX wieku do wybuchu II wojny światowej*. Rozprawa obroniona 20 stycznia 2010 roku, stopień doktora nauk humanistycznych nadany uchwałą Rady Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego 27 stycznia 2010 roku. Specjalność: literatura dokumentu kobiecego. Dyplom doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa uzyskany na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Praca (w poszerzonej wersji) opublikowana jako monografia pt.: *Czy w tej autobiografii jest kobieta? Kobięca literatura dokumentu osobistego od początku XIX wieku do wybuchu II wojny światowej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2013, stron 400.

3. INFORMACJA O DOTYCHCZASOWYM ZATRUDNIENIU W JEDNOSTKACH NAUKOWYCH LUB ARTYSTYCZNYCH:

- Od roku akademickiego **2009/2010** do **2014/2015** pracowałam na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (zatrudnienie na podstawie umów cywilno-prawnych).
- Od roku akademickiego **2010/2011** do **2014/2015** w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (zatrudnienie w ramach umów cywilno-prawnych).
- Od roku akademickiego **2012/2013** do roku **2016/2017** na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie prowadzenie autorskich zajęć, zaliczanych do przedmiotów fakultatywnych (zatrudnienie w ramach umów cywilno-prawnych).
- Od października roku akademickiego **2015/2016** pracowałam na stanowisku asystenta z doktoratem w Katedrze Krytyki Współczesnej Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego (zatrudnienie na podstawie umowy o pracę), od roku akademickiego **2018/2019** jestem zatrudniona na stanowisku adiunkta z doktoratem we wzmiankowanej Katedrze.

4. OMÓWIENIA OSIĄGNIĘĆ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 219 UST. 1 PKT 2 USTAWY.

WSKAZANE OSIĄGNIĘCIE:

Monografia naukowa

Autobiografki. Szkice o literaturze dokumentu osobistego kobiet,
Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2020, s. 449.
(recenzent wydawniczy – prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel)

Głównym celem monografii jest zwrócenie uwagi na literaturę dokumentu osobistego kobiet z perspektywy do tej pory rzadko dostrzeganej, gdyż wypieranej przez narastającą popularność publikacji odwołujących się do doświadczeń autobiograficznych. Publikowane są rozliczne reportaże, biografie reporterskie, zbiory rozmów czy relacje z podróży. Bogatej recepcji krytycznej nie towarzyszy jednak pogłębiona refleksja naukowa. Moja książka wyrasta więc z przekonania o niezbedności badań skoncentrowanych wokół autobiografii *sensu stricto* (dzienników, wspomnień, zbiorów korespondencji), a precyzyjniej mówiąc, przyglądam się autobiografistce kobiet, wychodząc poza dotychczasowe ustalenia, by skierować refleksję na tryby jej odczytywania oraz by przeanalizować, jak to, co czytane, zostało skonstruowane i jak może być rekonstruowane dziś.

Interesuje mnie poetyka, a dokładniej poetyki literatury dokumentu osobistego. Używam liczby mnogiej, ponieważ jestem przekonana, że hybrydyczność gatunkowa tego rodzaju literackiego – zgodnie z ujęciem zaproponowanym przez Romana Zimanda – powoduje, iż nie można mówić o jednej poetyce, ale właśnie o wielu poetykach, wynikających z motywacji autorek i podejmowanej przez nie tematyki. Ponadto, zastanawiam się nad tym, jak profilowany jest obiór tekstu, gdy bierze się pod uwagę nie tylko tę, która napisała dziennik/pamiętni/list, lecz również tę, która czyta. Dlatego ważna jest dla mnie figura archiwistki-czytelniczki (koncept zaproponowany przez Inge Iwasiów). Istotne staje się rozumienie jej jako swoistej figury retorycznej, modyfikującej optykę lekturową, kierującej zainteresowanie czytającej (a więc interpretującej) ku tekstom do tej pory ignorowanym czy rozpatrywanym bez uwzględniania perspektywy rewindykacyjnej i ginokrytycznej. Pisząc jako czytelniczka o nieraz zapomnianych autobiograficznych narracjach kobiet występuję też jako historyczka, dokonująca rewindykacji, nie pomijająca etycznych aspektów lektury. Mają one źródło m.in. w uwikłaniu autobiografii kobiet w dyskurs patriarcalny, prowadzą do odzyskania zapoznanych tekstów oraz do przełamania implikowanego kobietom milczenia. Przekłada się to na próby ukazania, jak autorki starały się mówić własnym głosem, czyli tworzyć opowieści o sobie, wkraczając w przestrzeń literatury dokumentu osobistego. Od tłumionej obecności do działania (zgodnie z apelem Hélèn Cixous ze *Śmiechu Meduzy*) przebiega trajektoria coraz odważniejszego opowiadania o sobie przez autorki rozmaitych prywatnych narracji. W książce pokazuję, że pisanie tożsame w tym przypadku z działaniem uświadamia performatywność gestu autobiograficznego, każe widzieć piszące nie jako bierne, ale aktywne i zaangażowane. Kierują one bowiem swoje teksty do innych kobiet, czyniąc je adresatkami. Dzieląc się własnym życiem odsłaniają prywatność, zachęcając jednocześnie kolejne piszące do tego samego. Ukazują zatem równoczesną ekskluzywność i inkluzywność autobiografii w perspektywie komunikacyjnej.

Książka wyrasta z namysłu nad kilkudziesięcioma zbiorami korespondencji, dzienników, autobiografii, pamiętników, wspomnień, autorek głównie

dziewiętnastowiecznych i z pierwszych dekad XX wieku. Są to m.in. Henrietta z Działyńskich Błędowska, Maria Dąbrowska, Maria z Łubieńskich Górską, Zofia Nałkowska, Kazimiera Paulina Rogowska, Maria Morozowicz-Szczepkowska, Jadwiga Prendowska, Maria z Mohrów Kietlińska i jej córka Elżbieta, Leonia Wildowa, Irena Krzywicka, Maria Inlender, Teodora z Krajewskich Kosmowska, Jadwiga z Sikorskich Klemensiewiczowa, Jadwiga Toeplitz Mrozowska, Jadwiga z Działyńskich Zamoyska, Anna Iwaszkiewiczowa. Najważniejszą cezurą była II wojna światowa (jeśli idzie o zakres wspomnień), choć niektóre z tekstów zostały napisane po niej. Ponadto, odwoływałam się zarówno do narracji zawodowych pisarek, jak i kobiet, dla których stworzenie opowieści o sobie było jednorazowym akcesem do świata literatury. Wybrane przeze mnie autorki pochodziły z różnych klas społecznych, rodzin o skomplikowanych koneksjach, dzielił je poziom wykształcenia czy zaplecze ekonomiczne. Miałam je na uwadze, pamiętając, że konteksty niebagatelnie wpływały na charakter autobiograficznych czy epistolarnych zapisków. Wybrane autobiografki i epistolografki z pewnością nie tworzyły zwartej grupy, miały zróżnicowane doświadczenia pokoleniowe, sięgały po odmienne gatunki literatury dokumentu osobistego. Nie mogły więc wypracować kolektywnej poetyki, niemniej ich teksty widziane z dzisiejszej perspektywy łączą się w nad wyraz ciekawą i heterogeniczną konstelację, w której tyle samo ważą odmierności, jak i podobieństwa – mam na myśli np. poruszane tematy czy strategie narracyjne. W książce niezwykle istotne było dla mnie zarówno oświetlenie wieloaspektowości dzienników, wspomnień, listów, jak też wskazanie cech idiomatycznych.

Monografia jest zatem rozbudowaną panoramą polskiej autobiografistyki kobiet czytanej przez feministyczny pryzmat. Oznacza to koncentrację na doświadczeniu kobiet, tematyce, która była im bliska (cielesność, edukacja, rodzina, zaangażowanie społeczno-polityczne). Co ważne, poszczególne części i rozdziały książki, aby odpowiadały tropom lekturowym wyznaczanym przez autobiografię, prymarnie nie były dopasowywane do potencjalnie użytecznych narzędzi metodologicznych. Kierunek był odwrotny, teksty – ich tematyka, ukształtowanie genologiczne, widoczne w nich strategie tożsamościowe – każdorazowo wymagały zastosowania metodologii odpowiednio do nich dobranej. Dlatego też uwzględniałam teorie i opracowania pochodzące z różnych dziedzin. Fundamentalny punkt odniesienia stanowiły, rodzime i obcojęzyczne, koncepcje związane z literaturą dokumentu osobistego proponowane przez Lindę Anderson (szczególnie produktywnie jest u niej akcentowanie wewnętrznej złożoności teorii autobiografistyki kobiet), Sidonię Smith i Julię Watson, Patricję Meyer Spacks, Philippe’a Lejeune’a, Magdalenę Marszałek (za szczególnie cenne uważam jej omówienia konceptów konstruktywistycznego podejścia do biografii kobiet), Carolyn Heilbrun, Susan Stanford Friedman, Stefanję Skwarczyńską, Elżbietę Rybicką, Romę Sendykę, Domnę Stanton (wyraźnie sygnalizującą odmierność biografii kobiet, bazującą na

cechach poszczególnych tekstów). Rozwiązania interpretacyjne pozyskiwałam niekiedy z esejów i listów Virginii Woolf – traktując ją jako teoretyczkę oraz pisarkę nieustannie rekonfigurującą autobiograficzne doświadczenie. Komplementarnych, efektywnych koncepcji lekturowych dostarczyły publikacje związane z feministyczną krytyką literacką i opartą na niej historią literatury kobiet (choć w przeważającej większości odnoszące się do literatury niefikcjonalnej, stanowiły znaczące uzupełnienia, ponadto przypominały o tym, że autobiografie i listy są równoprawnymi składowymi historii literatury kobiet), stąd też odniesienia do Luce Irigaray, Krystyny Kłosińskiej, Elaine Showalter (ze względu na immanentnie ginokrytyczny charakter monografii), Sally Legder (pomocne było jej rozumienie figury „Nowej Kobiety”), Grażyny Borkowskiej, Moniki Świerkosz, Agaty Zawiszeńskiej, Agnieszki Pai (pogranicze socjologii literatury i krytyki ciekawie rekonstruuje świadomość czytelniczą, a później pisarską biografek). Nieodzowne metodologiczne wskazówki dostarczane byłby przez prace z zakresu studiów nad pamięcią oraz te związane z (re)konstruowaniem herstorycznych (termin Adeli Aldrige) narracji o przeszłości – w związku z czym sięgałam po ustalenia Astrid Erll, Marii Bruchnalskiej, Danuty Dąbrowskiej, Dobrochny Kałwy, Marii Solarskiej, Joan Wallach Scott, Michelle Perrot. Użyteczne rozwiązania czerpałam z nomadycznej filozofii Rossi Braidotti, filozoficzno-narracyjnych ustaleń Adriany Cavarero, filozofii codzienności Jolanty Brach-Czainy. Niebagatelne znaczenie dla interpretacji miały badania socjologiczne związane z literaturą dokumentu osobistego – ciągle produktywnie propozycje Floriana Znanieckiego, analizy Małgorzaty Szpakowskiej. W budowanych przeze mnie teoretycznych konstrukcjach, jak i interpretacjach łączę następujące tryby lekturowe: historyczny, literaturoznawczy, feministyczny, filozoficzny, socjologizujący – dzięki czemu możliwe jest stworzenie nie tylko alternatywnej przestrzeni biografistyki kobiet, ale też wskazanie, jak ustalenia poczynione na bazie wybranych tekstów mogą być efektywnie spożytkowane w odczytywaniu biografii niebranych tu pod uwagę.

Kluczowym zagadnieniem *Autobiografek* jest kwestia głosu jako jednej z najważniejszych kategorii opisujących literaturę dokumentu osobistego kobiet. Wzorując się na Nancy K. Miller, która do charakterystyki literatury kobiet sięgnęła po dzieje sporu pomiędzy Arachne i Ateną, szukałam postaci nie współzawodniczącej czy konkurującej, lecz starającej się budować porozumienie między kobietami, wspierającej i gotowej na odważne, nieraz kontrowersyjne działania. Adekwatna w tym przypadku wydała się historia Filomeli i jej siostry Prokne. Lisy córek króla Aten Pandiona (opieram się na wersji z *Metamorfoz* Owidiusza) to opowieść o siostrzanej miłości oraz zemście. Mąż Prokne, Tereus, na jej prośbę miał przywieźć do niej dawno nie widzianą Filomele. Podczas podróży zgwałcił Filomele, a następnie obciął język, gdy zagroziła, że opowie o jego czynie, i uwięził. Skrzywdzona znalazła sposób, by porozumieć się z siostrą, doręczyła jej przez służącą szatę ślubną.

Wyhaftowała na niej (lub utkała) czerwoną nicią wiadomość dla Prokne, która po rozszyfrowaniu wieści sprowadziła Filomele do pałacu, a mszcząc się na Tereusie, zabiła ich syna. Ostatecznie całą trójkę bogowie zamienili w ptaki. W mitologicznej opowieści rozstrzygający jest wątek starań Filomeli, by skontaktować się z siostrą i opowiedzieć o tym, co ją spotkało. Oniemiała, wysłała tajną informację – przekazuje kobiecie za pośrednictwem innej kobiety wiadomość w kodzie, który omijał reguły porządku fallogocentrycznego. Milcząca Filomela nie tylko występuje przeciwko agresorowi, jest gotowa działać (sprawczość bohaterki podkreślała Patricia Klindienst, natomiast w feministycznych teoriach autobiograficznych pozytywnie waloryzowały aktywność piszących Magdalena Marszałek oraz Sidonie Smith i Julia Watson), a przede wszystkim przekracza granice języka, stwarzając nowe reguły. Autobiografie kobiet są przecież raz po raz podejmowanymi próbami walki z opresją ograniczającego je języka. Ponadto autobiografki-Filomele, pisząc, powodują pojawianie się siebie samych (Elspeth Probyn twierdzi, że autobiografie kobiet sprawiają, że piszące „pojawiają się”). Owo uobecnianie jest tożsame nie tylko z performatywnością gestu autobiograficznego, lecz również przypomina o jego emancypacyjnym charakterze. Podkreślam, że literatura dokumentu osobistego widziana jako pismo/haft/tkanina Filomeli kieruje uwagę interpretujących na autorkę – stąd tytuł monografii *Autobiografki*. Niekoniecznie muszą mieć one do przekazania równie traumatyczną historię, choć zawsze jest to tajemnica, wiadomość kierowana do innej osoby, kobiety – co przypomina o relacyjności jako o niebłażej cesze autobiografii kobiet, dodatkowo odsyła do teorii listu, w której zwrot do „ty” jest niezbędny dla zaistnienia listu w ogóle.

Monografia wychodzi poza propozycje z mojej poprzedniej książki, stanowi bowiem odpowiedź na pytanie, co można zobaczyć w autobiografiach kobiet, gdy jako punkt odbicia potraktuje się opisany przeze mnie w *Czy jest kobieta w tej autobiografii* pakt femino-autobiograficznego. Wcześniej zastanawiałam się nad tym, czym jest pisanie autobiografii lub listu jako kobieta (innymi słowy „kto pisał i kiedy”), w nowej książce interesują mnie konsekwencje owego wyboru (ujmując to inaczej „kto czyta i jak tekst jest zrobiony”). Łączę je z wyraźnym określeniem perspektywy czytelniczki, która weryfikuje pakt femino-autobiograficzny i refleksyjnie go uzupełnia. Skupienie się na literaturze dokumentu osobistego kobiet z XIX wieku i początków XX wieku powinno być więc traktowane jako wprowadzenie do badań tekstów pisanych po 1945 roku, ponieważ zmieniają się konteksty historyczne i obyczajowe, natomiast składniki teoretyczne i rozwiązania metodologiczne zaproponowane w monografii nadal są funkcjonalne.

Efektywność opisanych wyżej zabiegów uzasadniają szkice w monografii podzielone na trzy główne części i aneks. Każdorazowo kierowałam się sposobem oglądu tekstów, tematów lub motywów zaczerpniętym z logiki tzw. *case studies* – traktowałam poszczególne zagadnienia jako autonomiczne, niemniej stale wplecione

w nadrzędną dla całej książki chęć wskazania, czym głosem/czyimi głosami mówiły autobiografki oraz w jaki sposób profilowały tworzone przez siebie narracje. W pierwszej części pt. *Teorie* skupiam się najpierw na autobiografiach, pisząc o nich dwutorowo jako o świadectwach (odwołując się zarówno do zwrotu doświadczeniowego w ujęciu Ryszarda Nycza, jak też do myślenia o świadectwie jako odrębnym gatunku literackim – wnikliwie opisanym przez Czerwińską) oraz o przestrzeni mniej lub bardziej swobodnej autoekspresji, Uwidacznia to wyjątkowo ważną kwestię: uzyskanie głosu przez autobiografki, które już nie powtarzają niczym nimfa Echo zasłyszanych fraz, intensywnie starają się o wypracowanie własnego języka. Podkreśliłam również emancypacyjny wymiar autobiograficznych narracji, konstytutywny także w odniesieniu do listów kobiet, którym został poświęcony drugi rozdział. Pomyślany jest on jako prezentacja trzech potencjalnych trybów odczytań zbiorów korespondencji kobiet stanowiącej autonomiczną całość. Proponuję zatem, by spojrzeć na nie z perspektywy historycznej, wskazując rolę imienia jako wstępnego warunku do rozpoznania strategii tożsamościowych, akcentując znaczenie doświadczenia jako czynnika narracyjnego i relacyjnego, analizując wzajemne oddziaływanie na siebie w listach faktograficzności i literackości. Nie pomijam perspektywy interpretacyjnej, skupionej na kontekstach powstania lub tematach, ani krytycznej – zastanawiam się nad trajektoriami recepcji korespondencji kobiet sytuując ją między sprawozdawczością a wyraźną kulturotwórczą rolą listów.

Następna część monografii pt. *Tematy* składa się z pięciu tekstów, w których pierwszorzędne jest to, o czym autobiografki pisały. Omawiam więc relacje kobiet z powstania styczniowego (w którym nieraz brały czynny udział, choć nie walczyły z bronią w ręku), traktując je w pewnej mierze jako doświadczenie pokoleniowe. W rozdziale poświęconym rodzinie rekonstruuje narracje o rodzinach nie zawsze przedstawianych w dobrym świetle, wyjaśniające, jakie zmiany zachodziły w tej społecznej instytucji, oraz jak autobiografki starały się wypracować pewną niezależność w jej strukturach. Kolejny szkic, stanowiący dopowiedzenie do poprzedzającego, skoncentrowany jest wokół przedstawiania starszych kobiet w autobiografiach, długo pomijanych, traktowanych niemalże jako niewidoczne. Stawiam hipotezę, że na podstawie branych pod uwagę tekstów można scharakteryzować, współbieżną wobec figury Matki Polski, Babkę Polkę. Kolejny rozdział, kontynuujący opowiadanie o problematycznych kwestiach, oparty jest na dyskursie maladycznym. Szkic skoncentrowany jest na chorobach i sposobach ich leczenia, opisywanych przez autobiografki, które dzięki temu mogły dodatkowo opowiedzieć o ciele i cielesności, tabuizowanych, a w literaturze dokumentu osobistego zyskujących reprezentację. Ostatni rozdział w tej części to połączenie historii autobiografii kobiet z socjologią literatury, opowiada bowiem o lekturach autobiografek, uzależnionych od ich wykształcenia i pochodzenia.

Trzeci blok tekstów zatytułowany *Osoby* jest próbą odpowiedzi na dwa pytania: „kto pisał?” oraz: „o kim pisał?” To zbiór autobiograficznych i biograficznych portretów, skonstruowanych na podstawie dzienników, pamiętników, autobiografii oraz zbiorów korespondencji (ujmowanych nie tylko jako źródło informacji, lecz przede wszystkim jako przestrzeń autoprezentacji i refleksji). Pierwszy tekst jest przeglądem strategii tożsamościowych i epistolarnych możliwych do wydzielania z bogatej korespondencji Elizy z Branickich Krasieńskiej. Następny można potraktować jako realizację feministycznego postulatu opowiedzenia życia z perspektywy matki i córki – Marii z Mohrów Kietlińskiej i Elżbiety Kietlińskiej. Jest o tyle intrygujący, że obie skupiały się jedynie na sobie, rolę matki i córki traktując akcesorycznie. Po nich skoncentrowałam się na pamiętniku Kazimiery Pauliny Rogowskiej, zmarłej w czasie powstania styczniowego. Jej dziennik to świadectwo rezygnacji, wycofania i głębokiej świadomości znaczenia niedostatków ekonomicznych. Z kolei korespondencja Emilii Knausówny jest w pewnym sensie optymistycznym zapisem konsekwentnego realizowania swoich zamierzeń. Krakowska malarka celowo unika uwikłania w stereotypy, zdaje sobie sprawę ze znaczenia emancypacji, choć nie pisze o niej wprost. W przeciwny sposób postępuje Maria Morozowicz-Szczepkowska, bohaterka kolejnego szkicu. Aktorka, pisarka, społeczniczka była świadoma ułokowania kobiet w ograniczających je normach i społecznych oczekiwaniach. Sięgam tu nie tylko po wspomnienia jej autorstwa, oprócz nich posiłkuję się tekstami fikcjonalnymi, przywołując napisane przez nią powieść i dramaty, traktując je jako appendiksy do narracji autobiograficznych. Szkic przedostatni z tej części to swego rodzaju portret wielokrotny – opierając się na wspomnieniach Jadwigi Mrozowskiej Toeplitz i *Wyznaniach gorszycielki* Ireny Krzywickiej opowiadam o relacjach obu autorek z Tadeuszem Boyem Żeleńskim. Ich nieszablonowe związki widziane przez pryzmat prywatnych narracji są przykładem obyczajowych rewolucji z pierwszej połowy XX wieku. Ostatni rozdział, utrzymany w podobnej poetyce, to historia więzi uczuciowych Bronisławy Ostrowskiej i Zofii Nałkowskiej z Wacławem Berentem. Kluczowe jest tutaj tropienie śladów biograficznych w tekstach autobiograficznych i w poezji (o relacji Ostrowskiej pisze jej córka Halina Ostrowska-Grabska). W tym przypadku interesowały mnie historie miłosne jako inkluzje tekstów niekoniecznie jawnie autobiograficznych.

Uzupełnieniem monografii jest część pt. *Paralele* – nietypowa z kilku względów. Skupiam się w niej najpierw na anglojęzycznej autorce – Gertrudzie Stein, by przejść do Zofii Nałkowskiej i jej rzadko charakteryzowanej twórczości eseistycznej. Pisząc o Stein chciałam pokazać, na czym polega aporetyczność autobiografii jako takiej, która może być demaskowana, dekonstruowana, nieustannie podważana, tylko po to, by ukazać jej genologiczną płynność. Natomiast eseje Nałkowskiej z *Widzenia bliskiego i dalekiego* potraktowałam jako niezwykle istotne dopowiedzenia do jej diarystki, oraz bardzo ważne składowe potencjalnej historii polskiej eseistyki kobiet.

W podsumowaniu książki, pamiętając o tym, że przekazy autobiografek-Filomel należy czytać wielopoziomowo, początkowo mając na uwadze to, co widziane na pierwszy rzut oka, a w dalszej kolejności to, co niejawne, acz decydujące o doniosłości herstorycznego ujęcia literatury dokumentu osobistego kobiet, podkreślam, jak jej immanentna heterogeniczność przekłada się na wielość odczytań. Nie zostaje pominięta swoista pograniczność autobiografii kobiet np. akcentująca genologiczne skomplikowanie czy widoczne w strategiach narracyjnych sprawdzanie i dehermetyzacje granic języka. Autobiografie kobiet zawsze są więc kulturowymi konstrukcjami (pożyczam formułę do Celeste Schenk), dynamicznymi i uzależnionymi od kontekstów; dodatkowo, są przestrzeniami ekspresji, w których autorki szukają sposobów na przewycięzenie wielowiekowego milczenia.

Wybierając Filomelę na patronkę autobiografek uwypukliłam wywrotowy, niekiedy wręcz anarchiczny wymiar prywatnych narracji kobiet, będących efektem buntu czy gniewu (tak słusznie uznawanego przez Carolyn Heilbrun za niebagatelny składnik autobiograficznego dyskursu), ujawniających tajemnice. Dlatego też, interpretując dzienniki, pamiętniki, listy kobiet z krytycznofeministycznej perspektywy czytałam je zgodnie praktyką niedoczytania (propozycja Nancy K. Miller), które Krystyna Kłosińska charakteryzowała jako podejście zakładające, że dany tekst czytany jest po raz pierwszy. Pozwala ono na spojrzenie na daną autobiografię jako jednocześnie idiomatyczną i wsobną, a także nieustannie rezonującą, włączaną w niejednorodną przestrzeń autobiograficzną. Stworzona zostaje podstawa do przekształcenia trójkąta autobiograficznego Małgorzaty Czermińskiej (świadeństwo - wyzwanie - wyznanie) w oparciu o komponenty uwzględniające perspektywę genderową. Taką modyfikację przeprowadziła Inga Iwasiów (tożsamość - performans - komunikacja), inaczej niż Czermińska pomijając gatunkowe przyporządkowania, w zamian akcentując dynamiczność tekstów i etyczność. Mając na uwadze znaczenie figury Filomeli dla autobiografii kobiet zamieniałam trójką w kwadrat, którego wierzchołki są wyznaczone przez głos - tożsamość - zaangażowanie - herstorię. Pisząc o sobie (i innych) autobiografki walczą z opresyjnym dyskursem, konstruuja narracje, a tym samym własne tożsamości. Budują w ten sposób przestrzeń hybrydyczną, otwartą na kolejne interpretacje. Czworokąt autobiograficzny, akcentujący kreatywność i przewycięzanie oporu języka jest efektywnym sposobem odczytywania autobiografii kobiet, niezależnie od czasu, w którym zostały napisane.

5. INFORMACJA O WYKAZYWANIU SIĘ ISTOTNĄ AKTYWNOŚCIĄ NAUKOWĄ ALBO ARTYSTYCZNĄ REALIZOWANĄ W WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ UCZELNI, INSTYTUCJI NAUKOWEJ LUB INSTYTUCJI KULTURY, W SZCZEGÓLNOŚCI ZAGRANICZNEJ.

Od roku 2011 w ramach Akademii Filmu Polskiego, czyli obejmującego swoim zasięgiem całą Polskę programu edukacyjnego (realizowanego zarówno w szkołach średnich, jak i wyższych np. w Krakowie, Warszawie, Gdańsku, Wrocławiu, Łodzi i szeregu mniejszych miast), mającego na celu przybliżenie historii kina i filmu polskiego, na zaproszenie Krakowskiej Akademii im. A. Frycza Modrzewskiego wygłaszałam wykłady wprowadzające do seansów. W spotkaniach uczestniczyli studenci kilku kierunków, m.in. socjologii, pedagogiki (różnych specjalności), filologii angielskiej oraz amatorzy kina (projekcje miały charakter otwarty). Przedstawiam listę referatów:

- *Kobieca parabola? „Dziewczęta z Nowolipek”*. Powieść i film (26 października 2011)
- *(Nie)możliwy powrót do dzieciństwa. „Sanatorium pod klepsydrą” Brunona Schulza*. Książka i film (7 listopada 2012).
- *Czas i tożsamość. „Panny z Wilka” Jarosława Iwaszkiewicza i „Ćma” Tomasza Żygadły jako ekranizacje zmagają z temporalnością* (2 stycznia 2013).
- *„Wierna rzeka” i „Kobieta z prowincji” – skradzione kobiece historie/herstorie* (20 marca 2013).
- *Coś się kończy, ale czy coś się zacznie? „Pożegnania” Stanisława Dygata (i Wojciecha Hasa)* (15 stycznia 2014).
- *Tanatyeczna psychomachia. „Brzezina” Jarosława Iwaszkiewicza w filmowej adaptacji Andrzeja Wajdy jako przewrotna pochwała życia* (28 maja 2014)
- *Adaptacje filmowe literatury kobiet z dwudziestolecia międzywojennego. Wykład o Dziewczętach z Nowolipek i Strachach*. (28 października 2015)
- *Mistrzostwo opowiadania, mistrzostwo ekranizacji. Iwaszkiewicz i Kawalerowicz*. Wykład o filmie *Matka Joanna od Aniołów* (20 stycznia 2016).
- *Czas, przeszłość i tożsamość*. Wykład o filmach Andrzeja Wajdy *Brzezina* i *Panny z Wilka* (25 maja 2016).
- *Jak zekranizować powieść o języku? Wojna polsko-ruska... Doroty Mastowskiej*. Wykład o filmie *Wojna polsko-ruska* (9 marca 2018).

Przygotowując wystąpienia dbałam, aby skupiać się na literackim pierwowzorze, zrekonstruować ważne dla niego konteksty (szczególnie istotne w przypadku ekranizacji powieści czy opowiadań z dwudziestolecia międzywojennego), prześledzić recepcję, a następnie wskazać, jakie operacje na tekście pozwoliły przekształcić go w obraz filmowy. Łączyłam wiedzę literaturoznawczą z historyczną, ale także z filmoznawczą. Brałam również udział w debacie o współczesnym kinie polskim pt.: *Co nam zostało z dziedzictwa polskiej szkoły filmowej?* (wydarzenie towarzyszące w ramach Festiwalu Nauki – 11 maja 2012) w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Inicjatywa naukowa należała do Zakładu Kulturoznawstwa, moderatorką była dr Anna Taszycka, pozostałymi uczestniczkami rozmowy były dr Agnieszka Morstin i Katarzyna Wilk.

6. INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIACH DYDAKTYCZNYCH, ORGANIZACYJNYCH ORAZ POPULARYZUJĄCYCH NAUKĘ LUB SZTUKĘ.

OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE:

Przed obroną doktoratu:

Rok akademicki 2009/2010

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Semestr zimowy: ćwiczenia: *Historia literatury Młodej Polski* dla studentów IV roku niestacjonarnej polonistyki, specjalność nauczycielska.

Rok akademicki 2010/2011

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Semestr zimowy i letni: opcja: *Literatura dokumentu osobistego z kobiecą sygnaturą. Historia, teoria, interpretacja* (studia stacjonarne) oraz *wykład monograficzny poświęcony historii polskiej kobiecej literatury dokumentu osobistego* (studia niestacjonarne).

Po obronie doktoratu:

Rok akademicki 2010/2011

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Semestr zimowy i letni: opcja: *Literatura dokumentu osobistego z kobiecą sygnaturą. Historia, teoria, interpretacja* (studia stacjonarne) oraz *wykład monograficzny poświęcony historii polskiej kobiecej literatury dokumentu osobistego* (studia niestacjonarne).

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Semestr zimowy zajęcia fakultatywne: *Wątki psychoanalityczne w nowoczesnej humanistyce* (konwersatorium, studia stacjonarne; kierunek: socjologia); *Terapia przez literaturę* (konwersatorium, studia stacjonarne i niestacjonarne; kierunek: pedagogika).
Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Autobiografie w socjologii jako metoda badawcza* (konwersatorium, studia niestacjonarne; kierunek: socjologia).

Rok akademicki 2011/2012

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Semestr zimowy i letni: *warsztaty krytyczne* (studia stacjonarne, specjalność nauczycielska) i wykład *monograficzny* poświęcony *feministycznej krytyce literackiej* (studia niestacjonarne, specjalność nauczycielska).

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Semestr zimowy, zajęcia fakultatywne: *Terapia przez literaturę* (konwersatorium, studia niestacjonarne, kierunek: pedagogika).

Rok akademicki 2012/2013

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Semestr zimowy i letni: opcja *Autobiografie w kulturze, kultura autobiografii* (opcja, studia stacjonarne; wszystkie specjalności) oraz w semestrze zimowym: *Historia literatury polskiej XX wieku* (ćwiczenia, studia niestacjonarne, specjalność nauczycielska), ponadto w semestrze letnim: *Autobiografie kobiece* (wykład, studia stacjonarne; zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Semestr zimowy zajęcia fakultatywne: *Terapia przez literaturę* (konwersatorium, studia stacjonarne i niestacjonarne; kierunek: pedagogika) i *Autobiografie w socjologii jako metoda badawcza* (konwersatorium, studia niestacjonarne; kierunek: socjologia); semestr letni: *Terapia przez literaturę* (konwersatorium, studia niestacjonarne; kierunek: pedagogika).

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Krytyka tekstów kultury* (zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych; kierunek: dziennikarstwo).

Rok akademicki 2013/2014

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne, semestr zimowy i letni): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studiów uzupełniających magisterskich, specjalność nauczycielska), opcja *Autobiografie w kulturze, kultura autobiografii* (studia stacjonarne, wszystkie specjalności) oraz opcja literacka pt. *Literatura kobiet. Nie tylko autobiografie* (studia niestacjonarne, I rok studia uzupełniające magisterskie, różne specjalności).

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Krytyka tekstów kultury* (zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych; kierunek: dziennikarstwo).

Rok akademicki 2014/2015

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne, semestr letni i zimowy): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok SUM, specjalność nauczycielska), opcja: *Historia polskiej literatury kobiet. Wprowadzenie* (studia stacjonarne, zajęcia adresowane do wszystkich specjalności); semestr letni dodatkowo ćwiczenia: *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Terapia przez literaturę* (studia niestacjonarne, II stopnia, kierunek pedagogika; różne specjalności) i *Podstawy edukacji polonistycznej* (studia niestacjonarne, I stopnia, pedagogika; różne specjalności),

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Krytyka tekstów kultury* (studia stacjonarne i niestacjonarne; kierunek: dziennikarstwo).

Rok akademicki 2015/2016

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne, semestr zimowy i letni): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność nauczycielska), opcja: *Historia polskiej literatury kobiet. Wprowadzenie* (studia stacjonarne, zajęcia adresowane do wszystkich specjalności).

Semestr letni: ćwiczenia: *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury), warsztaty krytyczne (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność antropologiczno-kulturowa), *Literatura najnowsza* (ćwiczenia, studia stacjonarne, I rok, studia licencjackie, specjalność Teksty kultury).

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

Semestr letni zajęcia fakultatywne: *Krytyka tekstów kultury* (studia stacjonarne, kierunek: dziennikarstwo).

Rok akademicki 2016/2017

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne, semestr letni i zimowy): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność nauczycielska), *seminarium licencjackie* (skoncentrowane wokół zagadnień związanych z autobiografią i epistolografią od XIX do XXI wieku, specjalność nauczycielska), *Literatura polska po 1989* (ćwiczenia, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, komparatystyka).

Semestr zimowy: *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, III rok studia licencjackie, specjalność Teksty kultury).

Semestr letni: *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (ćwiczenia, zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II, Kraków

Semestr **zimowy** zajęcia fakultatywne: *Krytyka tekstów kultury* (studia stacjonarne i niestacjonarne, kierunek: dziennikarstwo).

Rok akademicki 2017/2018

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność nauczycielska), *seminarium licencjackie* „Autobiografie i autobiograficzność w prozie i poezji polskiej XX i XXI wieku”, specjalność nauczycielska), *Literatura polska po 1989* (ćwiczenia, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność komparatystyka)

Semestr zimowy: *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, III rok studia licencjackie, specjalność Teksty kultury).

Semestr letni: *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (ćwiczenia, zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Rok akademicki 2018/2019

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność nauczycielska), *seminarium licencjackie „Literatura kobiet od XIX do XXI wieku – rodzaje, gatunki, motywy”*, specjalność nauczycielska), *Literatura polska po 1989* (ćwiczenia, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, komparatystyka)

Semestr zimowy: *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, III rok studia licencjackie, specjalność Teksty kultury).

Semestr letni: *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (ćwiczenia, zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Rok akademicki 2019/2020

Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

Zajęcia (całoroczne): *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, specjalność nauczycielska), *seminarium licencjackie „Literatura kobiet – proza, poezja, autobiografie, esej, dramat”*, specjalność nauczycielska), *Literatura polska po 1989* (ćwiczenia, studia stacjonarne, I rok studia magisterskie uzupełniające, komparatystyka)

Semestr zimowy: *warsztaty krytyczne* (warsztaty, studia stacjonarne, III rok studia licencjackie, specjalność Teksty kultury); *Autobiografie kobiet. Życie, literatura, kultura* (ćwiczenia, zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Semestr letni: *Historia literatury. Literatura kobiet w XX i XXI wieku* (ćwiczenia, zajęcia blokowe dla specjalności Teksty kultury).

Od roku akademickiego **2016/2017** prowadziłam coroczne seminaria licencjackie (łącznie 4). Łącznie pod moim kierunkiem zostało napisanych i obronionych 28 prac licencjackich. Ponadto od roku akademickiego **2010/2011** jestem recenzentką prac licencjackich i magisterskich. Do momentu zatrudnienia na etacie na stanowisku asystenta zrecenzowałam łącznie 21 prac licencjackich i 12 magisterskich. Ogólnie od obrony pracy doktorskiej (2010) zrecenzowałam 43 prace licencjackie – z wyłączeniem recenzji prac pisanych przez moje seminarzystki (przeważnie na

kierunkach: filologia polska, teksty kultury, polonistyka antropologiczno-kulturowa) oraz 56 prac magisterskich (przeważnie na kierunkach: filologia polska, teksty kultury, edytorstwo), byłam także przewodniczącą podczas 14 obron – 5 licencjackich i 9 magisterskich (dane na podstawie APD UJ).

Ważnym elementem działalności naukowej jest trwająca od roku akademickiego **2011/2012** współpraca z Krakowskim Komitetem Okręgowym Olimpiady Literatury i Języka Polskiego – jestem jurorką oceniającą pracę podczas zawodów szkolnych (I etap) i zawodów okręgowych (II etap). Jesienią roku 2014 zostałam członkinią wzmiankowanego Komitetu. Ponadto, podczas każdej edycji Olimpiady w ramach konsultacji dla olimpijczyków wygłaszam komentarze tematów z wstępnego etapu, miewam też wykłady dla tych, którzy przeszli z zawodów szkolnych do okręgowych. Dotyczą one przeważnie metodyki pisania rozprawki, jak również analizowania i interpretowania.

Z ramienia Wydziału Polonistyki współpracowałam też z liceami i bibliotekami. W roku akademickim **2015/2016** wygłosiłam cykl autorskich wykładów (60 godzin, adresowanych do uczniów klas I-III) w objętym patronatem Uniwersytetu Jagiellońskiego Liceum im. ks. Stanisława Konarskiego w Oświęcimiu. Zajęcia dotyczyły literatury polskiej po 1989 roku, przybliżyłam uczniom biografie i twórczość np. Julii Hartwig, Wisławy Szymborskiej, Andrzeja Stasiuka, Wita Szostaka, Justyny Bargielskiej, Michała Cichego.

Natomiast w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Wieliczce wygłaszałam referaty (połączone z prezentacjami) przeznaczone dla gimnazjalistów i licealistów, były to kolejno: *Najnowsza literatura polska po 2000 roku* (7 października 2016); *Biografie, autobiografie i listy* (31 maja 2017); *Literatura polska po 2000 – autorzy, tendencje, problemy* (4 listopada 2017, wykład ten adresowany był do bibliotekarzy i bibliotekarek). Ponadto, 8 lutego 2018 wygłosiłam wykład pt. *Kobiety z I wojny światowej – Przemysł – Lwów* dla bibliotekarek i sympatyków Przemyskiej Biblioteki Publicznej im. Ignacego Krasickiego w Przemysłu. Natomiast 13 grudnia 2019 wygłosiłam wykład połączony z prezentacją multimedialną o literaturze polskiej po 2000 roku dla licealistów ze II Liceum Ogólnokształcącego ze Starachowic.

Działalność naukową z popularyzatorską łączyłam podczas trwającej od października 2018 (do kwietnia 2019) współpracy z Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi – pisząc cykl artykułów poświęconych literaturze współczesnej (twórczość Michała Cichego, Julii Hartwig) oraz motywom literackim (np. rodzina, młodość, dwór w literaturze) – tematy dobierane były z myślą o nauczycielach języka polskiego w liceach i maturzystach.

Kolejnymi ważnymi osiągnięciami naukowymi były wykłady wygłaszane podczas cyklicznych spotkań Katedry Krytyki Współczesnej (spotkania otwarte także dla publiczności):

- *I wojna światowa w kobiecej literaturze dokumentu osobistego. O czym, jak, dlaczego (nie)pisano?* (15 grudnia 2015).
- *Nieosiągalne jest. Awangardowe autobiografie Gertrudy Stein* (10 stycznia 2018).
- *Literatura i ornitologia. Ptasi bohaterowie w twórczości Zofii Nałkowskiej, Heleny Boguszeńskiej i Ewy Szelburg-Zarembiny* (21 stycznia 2020).

W roku **2014** zostałam zaproszona do współpracy z Ośrodkiem Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej (Wydział Polonistyki UJ), kierowanym przez prof. dr hab. Annę Czabanowską-Wróbel. W ramach spotkań organizowanych przez Ośrodek wygłosiłam następujące referaty:

- *Literatura jako terapia. Wprowadzenie do biblioterapii* (8 maja 2014).
- *Dwie opowieści o wojnie, Holokauście i nie tylko. „Kotka Brygidy” Joanny Rudniańskiej i „Rutka” Joanny Fabickiej* (11 stycznia 2017, wykład w ramach wspólnego zebrania Katedry Krytyki Współczesnej oraz Ośrodka Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej).

Byłam także moderatorką dwóch rozmów z zaproszonymi gośćmi:

- Rozmowa pt. *Gdzie jest Irena?* z Anną Marchewką, autorką książki pt. *Ślady nieobecności. Poszukiwanie Ireny Szelburg, Kraków 2014* (27 stycznia 2015).
- *Dzieciństwo i dorastanie w polskiej prozie najnowszej* (11 grudnia 2018, uczestniczki rozmowy: dr Anna Marchewka, Anna Cieplak, Aleksandra Zielińska; spotkanie w ramach wspólnych zebrań Katedry Krytyki Współczesnej i Ośrodka Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej).

Od marca **2016** roku jestem członkinią redakcji pisma „Czy/tam/czy/tu. Literatura dziecięca i jej konteksty”. To półrocznik naukowy, afiliowany przy Wydziale Polonistyki, UJ, jego redaktor naczelną jest prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel.

OSIĄGNIĘCIA I PRACA ORGANIZACYJNA:

Działalność w ramach Wydziału Polonistyki:

Moja praca na rzecz Wydziału Polonistyki (poza pracą naukową i dydaktyczną) obejmowała:

- **od 1 października do 8 grudnia 2015** współpracowałam (wraz z dr. hab. Mateuszem Antoniukiem) z komisją odpowiedzialną za przygotowanie dokumentacji przed kontrolą PKA na kierunku filologia polska (specjalności: nauczycielska, antropologiczno-kulturowa, krytyka literacka). Zakres obowiązków obejmował:

zebranie sylabusów z przedmiotów historycznoliterackich, teoretycznoliterackich, antropologicznych i krytycznych; ich pogrupowanie i przygotowanie obejmującego wszystkie przedmioty kompletu sylabusów.

- od roku akademickiego **2015/2016** do roku akademickiego **2017/2018** byłam jednym z trzech sekretarzy wydziałowej komisji rekrutacyjnej.

- **30 września 2016** występowałam podczas Małopolskiej Nocy Naukowców – na Wydziale Polonistyki UJ przedstawiłam prezentację pt. *Autobiografie i listy – laboratorium teorii, laboratorium życia*.

- dwukrotnie (**w lipcu 2017 i lipcu 2018**) byłam jednym z sekretarzy komisji podczas egzaminu ustnego na logopedię (studia II stopnia, Wydział Polonistyki UJ).

- dwukrotnie byłam sekretarzem (**w roku 2016 i 2018**) podczas posiedzenia Wydziałowej Komisji do Spraw Okresowej Oceny Nauczycieli Akademickich.

- z końcem **września 2018** zostałam powołana na stanowisko sekretarza podczas publicznych obron prac doktorskich (Wydział Polonistyki, UJ, obecnie obrony przeprowadzane są pod kuratelą Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo).

- od **marca 2019** jestem jedną z przedstawicielek pracowników niesamodzielných podczas Rady Wydziału Polonistyki UJ. W lipcu bieżącego roku zostałam ponownie wybrana do Rady Wydziału na nową kadencję 2020–2024.

- **w lipcu 2020** oceniłam 3 projekty prac doktorskich wraz z przykładowymi esejami na prośbę Komisji Rekrutacyjnej Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych (UJ).

Działalność w ramach Katedry:

Moja praca na rzecz Katedry Krytyki Współczesnej obejmuje następujące aktywności:

- **6 czerwca 2014** współpraca przy organizacji Dnia Otwartego Katedry Krytyki Współczesnej, przygotowałam prezentację o działalności „Nowej Dekady Krakowskiej”.

- w roku **2017** byłam sekretarzem komitetu organizacyjnego konferencji pt. *Apetyt na literaturę* towarzysząca jubileuszowi profesora Jerzego Jarzębskiego, która odbyła się w dniach 6–7 października 2017 w auli Collegium Novum UJ

- **23 marca 2018 Dzień Otwarty Uniwersytetu Jagiellońskiego** – w Katedrze Krytyki Współczesnej przedstawiałam potencjalnym studentom specyfikę specjalności krytycznoliterackiej.

- **23 marca 2018** współorganizowałam z prof. dr. hab. Maciejem Urbanowskim i dr. Tomaszem Cieślakiem-Sokołowskim jubileusz osiemdziesięciolecia urodzin i pięćdziesięciolecia obrony pracy doktorskiej profesor Marty Wyki. Uroczystość odbyła się w Collegium Maius UJ.

- **grudzień 2018** – opracowałam efekty nauczania dla kierunku: krytyka literacka (Wydział Polonistyki), konieczne do dokumentacji niezbędnej do przekształcenia specjalności w kierunek (z powodu reformy szkolnictwa wyższego).
- **maj – czerwiec 2019**) byłam koordynatorką sylabusów na kierunku: krytyka literacka, podczas przygotowania dokumentacji nowego kierunku, zatwierdzonej przez Senat UJ w czerwcu 2019.

OSIĄGNIĘCIA I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA

Moja działalność popularyzatorska (zawsze powiązana z działalnością naukową i specyfiką ważnych dla mnie badań naukowych oraz prowadzonych zajęć dydaktycznych) obejmuje kilka obszarów:

- **w czerwcu 2013** roku zostałam członkinią redakcji „Nowej Dekady Krakowskiej” (powstałej jako kontynuacja wydawanej od roku 1990 „Dekady Literackiej” – redaktor naczelną jest prof. dr hab. Marta Wyka), a następnie w październiku 2013 roku zaproponowano mi stanowisko sekretarza redakcji (pełniłam tę funkcję do stycznia 2019, by ponownie zostać członkinią redakcji). Zajmując się pracami redakcyjnymi, korektą, wysyłką, pozyskiwaniem tekstów, byłam redaktor prowadzącą następujących numerów „Nowej Dekady Krakowskiej”: 2013 nr 6 „Bestsellery”, 2014 nr 1/2 „Powieść rodzinna dziś”, 2015 nr 1/2 „Przypadki powieści kampusowej” (tu udało się uzyskać zgodę na przedruk od Elaine Showalter fragmentu jej książki „Wydziałowe wieże” (tłum. Paula Majorowicz, wsparcia udzieliły prof. dr hab. Ewa Kraskowska i dr hab. Ewa Rajewska), 2016 nr 1/2 „Dorośli, dzieci i książki” (wraz z prof. dr hab. Anną Czabanowską-Wróbel), 2018 nr 2/3 „Bio-grafie pisarzy”.

Na łamach wzmiankowanego pisma opublikowałam następujące artykuły przeglądowe:

1. *Odcienie szarości. Portret Jarosława Iwaszkiewicza*, „Dekada Literacka” 2011, nr 1/2, s. 28–35, (7 stron).
2. *Listy kobiet. Historia, interpretacja, krytyka*, „Nowa Dekada Krakowska” 2012, nr 3/4, s. 106–115, (9 stron).
3. *Różnice w podobieństwach, podobieństwa w różnicach. Elizabeth Bishop i Wisława Szymborska*, „Nowa Dekada Krakowska” 2013, nr 4/5, s. 100–106, (6 stron).
4. *Bestsellery w Sieci. W sieci bestsellerów*, „Nowa Dekada Krakowska” 2013, nr 6, s. 9–16, (7 stron).
5. *Rodzina w polskiej powieści po 1989 roku (rekonesans)*, „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 1/2, s. 7–15, (8 stron).
6. *Kraków kobiet. Nie tylko pisarki*, „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 6, s. 82–89, (7 stron).
7. *Być bardziej sobą. Antonii Susan Byatt gry (z) powieścią kampusową*, „Nowa Dekada Krakowska” 2015, nr 1/2, s. 48–55, (7 stron).
8. *Romans prowincjonalny*, „Nowa Dekada Krakowska” 2015, nr 5, s. 68–70 (hasło w numerze monograficznym poświęconym Kornelowi Filipowiczowi), (3 strony).

Na łamach „Dekady Literackiej” i „Nowej Dekady Krakowskiej”, a także „Znaku” i czasopisma „Res Publica Nowa” zamieszczałam recenzje, eseje krytyczne czy

krytyczne prezentacje zagadnień związanych z literaturą – głównie autobiograficzną i najnowszą beletrystyką oraz poezją:

1. *Opowiadać–podróżować–żyć* (Olga Tokarczuk, *Bieguni*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2007), „Dekada Literacka” 2008 nr 1, s. 63–65, (2 strony).
2. *Z szafy do szafy* (Krzysztof Tomasik, *Homobiografie. Pisarki i pisarze polscy w XIX i XX wieku*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2008), „Dekada Literacka” 2008, nr 4, s. 113–116, (3 strony).
3. *Różnorodnością silne* (Bernadetta Darska, *Głosy kobiet. Prasa feministyczna po roku 1989 wobec tożsamości i dyskursu*, Portret, Olsztyn 2009; *Solistki. Antologia poezji kobiet (1989–2009)*, red. M. Cyranowicz, J. Mueller, J. Radczyńska, rys. P. Dwurnik, M. Ignerska, Staromiejski Dom Kultury, Warszawa 2009; Anna Legeżyńska, *Od kochanki do psalmistki... Sylwetki, tematy i konwencje liryki kobiecej*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2009), „Dekada Literacka” 2010, nr 1/2, s. 126–133, (7 stron).
4. *Obietnice* (Arleta Galant, *Prywatne, publiczne, autobiograficzne. O dziennikach i esejach Jana Lechonia, Zofii Nałkowskiej, Marii Kuncewiczowej i Jerzego Stempowskiego*, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2010), „Dekada Literacka” 2010, nr 4/5, s. 76–81, (5 stron).
5. *Ciała opowiedziane, ciałem opowiadane* (Bożena Karwowska, *Ciało. Seksualność. Obozy Zagłady*, Universitas, Kraków 2009) (recenzja, strona internetowa „Res Publica Nowa”: <http://publica.pl/teskty/cialo-opowiedziane-ciałem-opowiadane>).
6. *Fabula życia* (M. Komornicka, *Listy*, zebra. i oprac. E. Boniecki, Muzeum Historyczne m. st. Warszawy, 2011), „Znak” 2011, nr 678 (listopad), s. 111.
7. *Podążając śladami detektywek* (Bernadetta Darska, *Śledztwo i płęć. O bohaterkach powieści kryminalnych*, t. 1 i 2, Wydawnictwo Portret, Olsztyn 2011), „Dekada Literacka” 2011, nr 4, s. 91–94, (3 strony).
8. *O epistolografii. Tekst jest zapisem dyskusji o sztuce pisania listów, która miała miejsce podczas konferencji „Autobiografia”* (20–22 kwietnia, Wydział Polonistyki UJ), dnia 21 kwietnia 2012 roku. W rozmowie udział wzięły Anna Arno, dr Elżbieta Rybicka, dr Dorota Wojda oraz – jako moderatorka rozmowy Anna Pekaniec, „Nowa Dekada Krakowska” 2012, nr 3/4, s. 7–15, (8 stron).
9. *Władcy (zbiorowej) wyobraźni* (Bernadetta Darska, *To nas pociąga! O serialowych antybohaterach*, Wydawnictwo Naukowe Katedra, Gdańsk 2012), „Nowa Dekada Krakowska” 2013, nr 3, s. 122–126, (4 strony).
10. *Prawie jak moralitet?* (Marta Stefaniak, *Czary w małym miasteczku*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2013), „Nowa Dekada Krakowska” 2013, nr 6, 114–118, (4 strony).
11. *...możliwość zaczynania na nowo* (Antonia Grunenberg, *Hannah Arendt i Martin Heidegger. Historia pewnej miłości*, przeł. J. Wolska-Stefanowicz, B. Baran, Warszawa 2013), „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 3/4, s. 131–134, (3 strony).
12. *Opowiedz mi naszą/moją historię (niepotrzebne skreślić)* (Brygida Helbig, *Niebko*, Warszawa 2013), „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 5, s. 226–230, (4 strony).
13. *Przymus pisania* (Maria Inlender, *Dzienniki młodości. Lwów – Wiedeń. 1901–1907*, oprac. E. M. Guski, I. N. Czapska, red. tekstu I. N. Czapska, b.d), „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 6, s. 177–181, (4 strony).
14. *Poezja (re)aktywacja* (Anna Piwkowska, *Franciszka*, ilustr. E. Bojańczuk, Warszawa 2014), „Nowa Dekada Krakowska” 2015, nr 3/4, s. 140–144, (4 strony).
15. *Wszystko, co ważne* (Katarzyna Przyłuska-Urbanowicz, *Pupilla. Metamorfozy figury drapieżnej dziewczynki w wyobraźni symbolicznej XX wieku*, Gdańsk 2014), „Nowa Dekada Krakowska” 2015, nr 5, s. 168–171, (3 strony).
16. *Klucze* (Marta Wyka, *Przypomniałam sobie*, Kraków 2015), „Nowa Dekada Krakowska” 2015, nr 6, s. 130–133, (3 strony).

17. *Biografia? Reportaż? Mozaika* (Angelika Kuźniak, *Stryjeńska. Diabli nadali*, Wołowiec 2015), „Nowa Dekada Krakowska” 2016, nr 1/2, s. 147–150, (4 strony).
18. *Opowieści (nie)słychane, opowieści (nie)słyszane* (Wit Szostak, *Wrózenie z wnętrzości*, Warszawa 2015), „Nowa Dekada Krakowska” 2016, nr 3, s. 166–169, (3 strony).
19. *Środek, końce i początki* (Joanna Lech, *Sztuczki*, Warszawa 2016), „Nowa Dekada Krakowska” 2016, nr 4/5, s. 178–181. (3 strony).
20. *Pamięć (w) poezji* (Julia Hartwig, *Spojrzenie*, Kraków 2016), „Nowa Dekada Krakowska” 2017, nr 1/2, s. 136–139, (3 strony).
21. *Chronologia palimpsestu* (Zofia Posmysz, *Królestwo za mgłą. Z autorką „Pasażerki” rozmawia Michał Wójcik*, Kraków 2017), „Nowa Dekada Krakowska” 2017, nr 3, s. 120–123, (3 strony).
22. *Nominowane. Nagradzane. Debiutantki* (Anna Cieplak, *Ma być czysto*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2016; Weronika Gogola, *Po trochu*, Książkowe Klimaty, Wrocław 2017; Salcia Hałas, *Pieczeń dla Amfy*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2016; Aleksandra Zielińska, *Bura i szal*, Wydawnictwo W. A. B., Warszawa 2016), „Nowa Dekada Krakowska” 2017, nr 4/5, s. 242–250, (8 stron).
23. *Pęczaczki, lelki, raniuszki i spółka. Notatnik ornitologa* (Stanisław Łubieński, *Dwanaście srok za ogon*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2017), „Nowa Dekada Krakowska” 2017, nr 6, s. 158–163, (5 stron).
24. *„Ze światem znanym się tylko z widzenia”*. *Warszawskie przechadzki Michała Cichego* (Michał Cichy, *Zawsze jest dzisiaj*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2014; tenże, *Pozwól rzece płynąć*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2017), „Nowa Dekada Krakowska” 2018, nr 1, s. 82–88, (6 stron).
25. *(Ponad)czasowe. Listy kiedyś i dziś*, „Znak” 2018, nr 5, s. 100–105, (5 stron).
26. *Przyjaźnie w listach*, „Znak” 2018, nr 12, s. 28–29, (2 strony).
27. *Słowa zastępujące życie* (Bronisława Waligórska, *Listy z cytadeli 1886*, wybór i oprac. M. Rudaś-Grodzka, IBL PAN, Warszawa 2018), „Znak” 2018, nr 12, s. 14.
28. *Bio-grafia. Pytania i odpowiedzi*, „Nowa Dekada Krakowska” 2018, nr 2/3, s. 5–7, (3 strony)
29. *Liryczna (auto)biografia* (Piotr Kraska, *Rok end Lol*, Nowa Ruda 2018), „Znak” 2019, nr 10, s. 773.
30. *Być tam, (Holandia. Książka do pisania*, teksty i fotografie Piotr Oczko, Wydawnictwo Austeria, Kraków 2018), „Nowa Dekada Krakowska” 2018, nr 5/6, s. 139–143, (4 strony).
31. *(Po)rachunki rodzinne* (Michał Garapich, *Dzieci Kazimierza*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2019), „Nowa Dekada Krakowska” 2019, nr 1/2, s. 56– 60, (4 stron).

11 grudnia 2015 na Wydziale Polonistyki UJ Krakowska Fundacja Literatury, do której należę, a od roku 2016 jestem wiceprezeską Zarządu, organizowała główne obchody jubileusz dwudziestopięciolecia „Nowej Dekady Krakowskiej”, w co byłam czynnie zaangażowana. Dodatkowo, w ramach obchodów (część pt. *Czytania prozy*) przeprowadziłam trzy rozmowy (w księgarni Massolit) z pisarzami; byli to kolejno: Wit Szostak, Łukasz Orbitowski, Mariusz Sieniewicz.

Byłam także jurorką podczas kilku konkursów adresowanych do gimnazjalistów i licealistów:

- od 1 grudnia 2015 do 15 grudnia 2015 – Fundacja im. Wisławy Szymborskiej; konkurs „Warsztaty Słowa”.
- 20 lutego 2017 konkurs biograficzny współorganizowany z Wydziałem Polonistyki przez Centrum Młodzieży im. H. Jordana w Krakowie. Podczas inauguracji wygłosiłam wykład dla licealistów i gimnazjalistów skoncentrowany wokół

zagadnień autobiografii i autobiograficzności. Finał konkursu biograficznego odbył się **6 kwietnia 2016** na Wydziale Polonistyki – połączony był z moim krótkim wykładem o biografjach w humanistyce.

- **kwiecień 2019** - podczas konkursu na haiku organizowanego przez Krakowskie Młodzieżowe Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Sztuk w Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana. W trakcie ceremonii wręczania nagród wygłosiłam wykład poświęcony współczesnym poetom i poetkom polskim z roczników 80’.

Kolejnymi ważnymi elementami mojej działalności popularyzatorskiej były rozmowy o premierowych książkach. Obywały się one jako część promocji lub dyskusji panelowych (łącznie było ich dziesięć):

- **31 marca 2011** na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego byłam jedną z panelistek w dyskusji o książce pt. „*Jazgot niewieści*” i „*męskie kasztele*”. Z *dziejów sporu o literaturę kobiecą w Dwudziestoleciu międzywojennym*. Spotkanie z jej autorką, Joanną Krajewską, zorganizowane przez Katedrę Krytyki Współczesnej, współuczestniczyła dr Anna Marchewka.

- **20 stycznia 2012** byłam jedną z panelistek w dyskusji, zorganizowanej przez Fundację Przestrzeń Kobiet i Ośrodek KARTA, skoncentrowanej wokół książki *Obleżone*, pod red. A. Knyt.

- **12 czerwca 2014** współprowadziłam z prof. dr hab. Gabrielą Matuszek spotkanie z Brygidą Helbig m.in. o jej powieści *Niebko*, w ramach akcji „Rozkręcamy literacki Kraków”, organizowanej przez Stowarzyszenie Pisarzy Polskich (oddział krakowski).

- **6 listopada 2014** prowadziłam rozmowę podczas promocji książki dr Pauliny Małochleb pt. *Przepisywanie historii. Powstanie styczniowe w powieści polskiej w perspektywie pamięci kulturowej* (Toruń 2014)). Uczestniczyli w niej autorka oraz dyskutanci: prof. dr hab. Krzysztof Uniłowski, prof. dr hab. Maciej Urbanowski; dyskusja została zaaranżowana przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej i Katedrę Antropologii Literatury i Badań Kulturowych, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński.

- **23 lutego 2015** roku wraz z dr. hab. Mateuszem Skuchą współprowadziłam rozmowę z prof. Gabrielą Matuszek podczas promocji jej książki pt. *Maski i demony wczesnego modernizmu* (Kraków 2014).

- **10 marca 2016** roku współprowadziłam razem z dr. hab. Mateuszem Skuchą rozmowę z prof. Ewą Skorupą podczas promocji jej książki pt. *Zaułki literatury. Interpretacje tekstów kultury z XIX i XX wieku* (Kraków 2015).

- **28 kwietnia 2018** byłam moderatorką rozmowy o książce pt. ... *czterdzieści i cztery. Figury literackie. Nowy kanon*, pod red. M. Rudaś-Grodzkiej i innych podczas konferencji „Artyst(k)a. Obecność i tożsamość” (Wydział Polonistyki UJ, Kraków).

Uczestniczkami rozmowy były dr hab. Monika Rudaś-Grodzka, dr Katarzyna Nadana-Sokołowska, dr Iwona Misiak i mgr Emilia Kolinko.

- **9 października 2018** prowadziłam rozmowę o książce: *Potworność i krytyka. Studia o cyklu wieźmińskim Andrzeja Sapkowskiego autorstwa Piotra Żołądzia* (Kraków 2018), pozostałymi uczestnikami rozmowy byli autor, dr hab. Andrzej Juszczyk, dr hab. Tomasz Majkowski.

- **15 grudnia 2019** roku uczestniczyłam jako ekspertka w rozmowie wokół antologii współczesnych dramatów kobiet pt. *Nasz głos!* opracowanej w ramach cyklu „Patrzmy szerzej” prowadzonego przez Narodowy Teatr Stary im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie.

- **27 lutego 2020** uczestniczyłam w rozmowie o książce Sebastiana Brejnaka pt. *Niepokój. Nowoczesność w świetle anachronicznych konfiguracji doświadczenia nieswojości*. Pozostali uczestnicy rozmowy: dr hab. Tomasz Kunz, mgr Sebastian Brejnak, prowadziła rozmowę mgr Sylwia Papier.

Udziałałam się w pracach komitetu organizacyjnego II Akademickiego Kongresu Feministycznego (pilotowany wspólnie przez Wydział Polonistyki i Instytut Socjologii UJ) w **2011** roku. Razem z dr Łucją Iwanczewską opracowałyśmy koncepcję panelu związanego z psychoanalizą kobiet, byłyśmy odpowiedzialne za jego zawartość merytoryczną i prowadzenie obrad. Ponadto podczas kongresu, wygłosiłam dwa referaty - *Kobieca literatura dokumentu osobistego. Jak perspektywa feministyczna zmieniła teorie i praktyki lekturowe* (panel literacki); *Autobiografia, psychoanaliza, kobieta. O Heleny Deutsch „Konfrontacji z samą sobą”* (panel psychoanalityczny).

Moderowałam i uczestniczyłam także w rozmowach redakcyjnych:

- *O znikaniu pisarzy, nieczytaniu literatury i innych jej sprawach* rozmawiali: prof. dr hab. Teresa Walas, prof. dr hab. Włodzimierz Bolecki, prof. dr hab. Jerzy Jarzębski, prof. dr hab. Dariusz Nowacki, dr Malwina Mus, dr Anna Pekaniec, prof. dr hab. Maciej Urbanowski, prof. dr hab. Marta Wyka. „Nowa Dekada Krakowska” 2016, nr 3, s. 12-33 (przedruk rozmowy).

- o współczesnej biografistyce, wzięli w niej udział: prof. dr hab. Marta Wyka, prof. dr hab. Teresa Walas, prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel, prof. dr hab. Maciej Urbanowski, prof. dr hab. Grażyna Kubica-Heller, dr Małgorzata Szumna, mgr Anna Arno. „Nowa Dekada Krakowska” 2018, nr 2-3, s. 22-42 (przedruk rozmowy).

Dwukrotnie brałam udział w audycjach radiowych:

- 19 lutego 2017 (Radio Kraków, audycja „Dwukropek”) audycja poświęcona dziennikom i listom Jana Józefa Szczepańskiego oraz Zbigniewa Herberta.

Prowadzącym rozmowę był dr hab. Andrzej Franaszek, a dyskutantami: prof. dr hab. Marta Wyka, Tomasz Fiałkowski, dr Anna Pekaniec.

- 7 stycznia 2018 (Polskie Radio Program Drugi) audycja poświęcona działalności naukowej i pisarskiej profesor Marty Wyki; uczestnikami rozmowy byli też: prof. dr hab. Marta Wyka, prof. dr hab. Jerzy Jarzębski, prof. dr hab. Maciej Urbanowski, dr hab. Dorota Kozicka.

Moderowałam jeden z paneli konferencyjnych podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Ścieżkami pisarzy. Miasto jako przestrzeń twórców poezji”, która odbywała się w dniach 27–29 marca 2014 na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Moja działalność popularyzatorska obejmowała również współpracę z krakowską Fundacją Przestrzeń Kobiet w **latach 2010–2013**. Do kolejnych czterech tomów *Przewodniczki po Krakowie emancypantek* (od t. II do V) wydawanych w ramach projektu Krakowski Szlak Kobiet napisałam teksty będące portretami (nie)znanych krakowianek (Marii z Mohrów Kietlińskiej, Emilii Knausówny, Zofii Ordyńskiej, Elżbiety Kietlińskiej), wstęp do II tomu poświęcony literaturze dokumentu osobistego kobiet jako materiale do odzyskiwania historii kobiet. Ponadto w 2013 roku zostałam poproszona o konsultację naukową tomu zatytułowanego *Krakowski Szlak Kobiet. Międzypokoleniowe herstorie*. W spotkaniach organizowanych w ramach *Czytelni dla Kobiet* brałam udział w dyskusji dotyczącej kwestii związanych z rekonstruowaniem kobiecych biografii (20 listopada 2012, Kraków).

Prowadziłam także rozmowę z Wiesławem Myśliwskim z okazji odsłonięcia jego tablicy w Alei Pisarzy (Miejska Biblioteka Publiczna im. Łukasza Górnickiego, Galeria Książki Oświęcim, 29 listopada 2016 roku).

7. OPRÓCZ KWESTII WYMIENIONYCH W PKT. 1-6, WNIOSKODAWCA MOŻE PODAĆ INNE INFORMACJE, WAŻNE Z JEGO PUNKTU WIDZENIA, DOTYCZĄCE JEGO KARIERY ZAWODOWEJ.

Moja rozprawa doktorska po uzupełnieniach teoretycznych oraz interpretacyjnych została wydana jako monografia naukowa pt. *Czy w tej autobiografii jest kobieta? Kobięca literatura dokumentu osobistego od początku XIX wieku do wybuchu II wojny światowej* (Kraków 2013, Księgarnia Akademicka). Wydanie było możliwe dzięki dotacjom otrzymanym z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (za pośrednictwem Księgarni Akademickiej) oraz krakowskiej Fundacji Tislowitzów. Monografię recenzowały prof. dr hab. Anna Czabanowska-Wróbel (Wydział Polonistyki UJ) i prof. Ewa Frąckowiak-Wiegandt (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) – obie

recenzentki przedstawiły pozytywne opinie. Książkę profilowało pytanie zadane przez Stanleya Fisha zastanawiającego się: „Is there a text in this class?”. Mary Jacobus sparafrazowała je, przenosząc punkt ciężkości z tekstu na autorkę (w domyśle także bohaterkę): „Is there a Woman in this text?”. Przejmując intuicję Jacobus, przekierowałam ją w przestrzeń literatury dokumentu osobistego kobiet, stąd kolejne przekształcenie wyjściowego pytania, potrzebne, by zwrócić uwagę na podmiot narracji autobiograficznych. Monografia w zamyśle była rejestrem tekstowych reprezentacji doświadczeń kobiet, konstruowanych w języku, którego reguły także starałam się ustalić. By tego dokonać odwoływałam się zarówno do rodzimych, jak i zagranicznych teorii autobiograficznych np. Leigh Gilmore, Sidonie Smith, Julii Watson, Ingi Iwasiów, Małgorzaty Czerwińskiej, Pawła Rodaka, Philippe’a Lejeune’a – przy czym najważniejsze dla mnie były propozycje Smith i Watson – badaczki uczulają na konteksty i wielowarstwową strukturę podmiotu autobiograficznego.

W otwierającym monografię wprowadzeniu – poprzedzonym zwięzłym przedstawieniem ewolucji polskiej autobiografistyki kobiet, dokonałam też rekapitulacji stanu badań nad polskimi autobiografiami kobiet, jednocześnie przypominając o dwóch najstarszych autobiografiach napisanych przez Polki. Pierwszą była epistolarna autobiografia mistyczna (zaczęła być spisywana ok. 1647 roku), Marianny Marchockiej, drugą interesująca historia życia Anny Stanisławskiej pt. *Transakcja, albo Opisanie całego życia jednej sieroty przez żałosne treny od tejże samej pisane roku 1685*. To nietypowa autobiografia, ponieważ złożona z 77 (różnej długości) trenów. Omówiłam również dwa obszerne zbiory wspomnień spisane przez Reginę Salomeę z Rusieckich Pilsztynową oraz Wirydianę Fiszerową. Wspomnienia Fiszerowej obejmujące przełom XVIII i XIX wieku potraktowałam jako łącznik pomiędzy wcześniejszymi epokami a kluczowym dla rozwoju polskiego dyskursu autobiograficznego XIX wiekiem. Odwołując się do ustaleń Lejeune’a i Ewy Kraskowskiej, uwzględniając istotny dla moich badań krytycznofeministyczny komponent, zaproponowałam, by pakt zawierany przez autorki literatury dokumentu osobistego kobiet nazwać femino-autobiograficznym (traktując go jako połączenie paktu autobiograficznego i pisarstwa autobiograficznego rozumianego jako konwencja).

W pierwszym rozdziale monografii przedstawiałam motywy zawarcia paktu przez autorki. Pogrupowałam teksty w zależności od strategii podmiotowych wybieranych przez piszące – podzieliłam je na uczestniczki, obserwatorki, analityczki i reprezentantki. Uczestniczki skupiały się na wydarzeniach, w których brały bezpośredni udział, w sprawozdaniu zyskując możliwość przeżycia ich po raz kolejny; obserwatorki podobnie jak uczestniczki nastawione były na opisywanie doświadczeń, ale unikały eksponowania uczestnictwa w nich, preferując dystans i ukrywanie się w autobiograficznych narracjach. Analityczki, akcentujące introwertyczny punkt widzenia, każde z poruszanych zagadnień traktowały jako kontekst do wyrażenia

własnego „ja” – najczęściej stawiały na pisanie dzienników. Strategię reprezentantki wybierały te autorki, które widziały siebie nie tylko jako jednostkę, lecz także członkinię konkretnej wspólnoty, grupy, społeczeństwa. Nad czterema strategiami nadbudowuje się piąta – ironistki – podważającej możliwość wiernego odtworzenia życia w autobiograficznej narracji, zdającej sobie sprawę z fragmentaryczności ujęcia, pamiętającej, że proponuje wersję prywatnej historii. Mimo to, autobiografki traktowały aktywność pisarską jako sposób na tworzenie siebie – w narracjach zyskiwały tożsamość – o czym pisałam w kolejnej części pierwszego rozdziału. Rozważania te stały się przejściem do uwag o sylleptyczności podmiotu autobiografii kobiet. Podążając śladem ustaleń Ryszarda Nycza i Rity Felski, przeanalizowałam syllepsę jako specyficzny trop tożsamości autorek świadomych niegotowości narracyjności ujęcia życia oraz ewidentnej niemożności oddzielenia prawdy dokumentu osobistego od autokreacji jako immanentnego składnika gatunków autobiograficznych. Dodatkowo, omówiłam niektóre zagadnienia z dzienników, pamiętników, wspomnień kobiet – podstawą wyboru była częstotliwość występowania tematów takich jak: dom, edukacja, różne rodzaje miłości i powiązana z niektórymi z nich ekspresja cielesności, nie zostały pominięte podróże, sposoby spędzania wolnego czasu oraz uczestnictwo kobiet w wydarzeniach historycznych (np. powstanie listopadowe). Ogromne znaczenie miały w tworzeniu owego rejestru konteksty społeczne, obyczajowe czy polityczne.

Drugi rozdział książki w całości skoncentrowany jest wokół polskiej epistolografii kobiet. Scharakteryzowałam przestrzeń epistolarną wyłaniającą się z zestawienia ze sobą około dwudziestu zbiorów korespondencji (nierzadko wielotomowych) np. Dionizy Poniatowskiej, Narcyzy Żmichowskiej, Heleny Modrzejewskiej, Marii Dąbrowskiej, przypominałam również wcześniejszą niż dziewiętnastowieczną korespondencję kobiet, zaznaczając, że listy bywały realnym narzędziem uprawiania polityki (listy Elżbiety Sieniawskiej), stanowiły cenne źródło informacji dla osób oddalonych od siebie. Poruszyłam też kwestię edycji listów, ingerencji dokonywanych przez edytorów, własności korespondencji (kazu listów Delfiny Potockiej do Zygmunta Krasińskiego). W kolejnych dwóch podrozdziałach pt. *Kształt kobiecego listowania* oraz *List i egzystencja – nierozzerwalne połączenie* – skupiłam się na wieloaspektowej analizie oraz interpretacji zagadnień związanych z poetyką listów (odwołując się do ciągle interesujących ustaleń Stefanii Skwarczyńskiej), zwracałam uwagę na formę powitań i pożegnań, dialogowo-monologowy charakter korespondencji stanowiący przejście do rozważań o relacyjności. Uwagi metalistowe (uwypuklające performatywny aspekt listów) połączyłam z rozważaniami o podejmowanych przez korespondentki próbach zdefiniowania pisania kobiet. Akcentowałam wewnętrzną paradoksalność listów i koncentrację na idiomatycznym doświadczaniu rzeczywistości.

W podzielonym na dwie części trzecim rozdziale książki skupiłam się na kwestii kobiecej mniej lub bardziej żywo interesującej autobiografki i korespondentki. Pierwsze z wymienionych zaklasyfikowałam do czterech grup: tradycjonalistek, liberalnych tradycjonalistek, emancypantek i konserwatywnych emancypantek – starając się podkreślić oscylację pomiędzy tendencjami raczej tradycjonalistycznymi a postępowymi, emancypacyjnymi. W podsumowaniu całości zamieściłam porównanie dyskursu emancypacyjnego w autobiografiach i listach kobiet, pokazując, jak funkcjonował on na różnych poziomach tekstu, prowadząc do dobrze rozumianej podejrzliwości i krytyczności.

W zakończeniu monografii skupiłam się na literackości autobiografistyki kobiet, pozornie oczywistej, jednak wyraźnie skomplikowanej. Dzięki tej analizie możliwe stało się wskazanie cech literatury dokumentu osobistego kobiet (traktowanych jako normatywy) umożliwiających przybliżenie jej specyfiki, są to: doświadczenie kobiety ujmowane jako konstrukt, ale i perspektywa narracyjna pozwalająca autobiografce na opisanie samej siebie i innych; pakt femino-autobiograficzny wskazujący na płć autorki oraz swoistą konwencjonalność i równoczesną performatywność doświadczenia, autobiografii i kobiecości; relacyjność (przekładająca się na ważną w rozważaniach krytycznofeministycznych relację matka-córka, faktyczną lub metaforyczną); strategia „pisanie po rzeczach” (autotopografia – termin Jennifer Gonzáles); wplatanie w autobiografie kwestii związanych z emancypacją (połączonych z emancypacyjnością gestu autorki decydującej się opowiedzieć swoje życie). W monografii zależało mi na stworzeniu panoramicznego ujęcia literatury dokumentu osobistego kobiet w czterech ujęciach: historycznym i herstorycznym, teoretycznymi i krytycznofeministycznym.

Publikacje naukowe lub popularyzatorskie przeglądowe, które nie weszły do drugiej monografii układają się w następujące cykle tematyczne, wyznaczające obszary moich obecnych i planowanych badań naukowych:

1. Badanie literatury dokumentu osobistego kobiet, dla których istotnym przeżyciem była I wojna światowa. Analizuję zapis doświadczeń kobiet działających na froncie (jako sanitariuszki, lekarki, osoby zajmujące się logistyką i aprowizacją, niektóre też – nierzadko w przebraniu – walczyły razem z mężczyznami), ale także tych, które mieszkały w miastach-twierdzach (Kraków, Przemyśl). Zachowane dzienniki, pamiętniki czy wspomnienia (spisywane na bieżąco, lub w dwudziestoleciu międzywojennym) interesują mnie również ze względu na strategie narracyjne i tożsamościowe oraz jako zapisy zdobywania przez kobiety własnego języka do opisu doświadczeń wtedy jeszcze bezprecedensowych (wojna światowa). Zastanawiam się również nad przyczynami, które spowodowały, że literaturze kobiet traktującej o I wojnie światowej dotychczas poświęcono w dyskursie literaturoznawczym i krytycznofeministycznym stosunkowo niewiele uwagi (co powoli się zmienia dzięki

publikacjom np. Agaty Zawiszeńskiej czy historyczki Katarzyny Sierakowskiej). Opublikowałam 4 teksty zogniskowane wokół interesujących mnie kwestiom:

- *Uczestniczki, obserwatorzy, komentatorki. Pierwsza wojna światowa w autobiografiach kobiet* [w:] *Przed i po. Wielka Wojna w literaturach Europy Środkowej i Wschodniej*, red. nauk. H. Gosk i E. Paczoska, Warszawa 2015, s. 281–293.

- *Sanitariuszki, lekarki i nie tylko. Kobiety a służba medyczna podczas pierwszej wojny światowej (wybrane przykłady)* [w:] *Kobieta, literatura, medycyna*, pod red. A. Galant i A. Zawiszeńskiej, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2016, s. 101–112.

- *Pierwsza wojna światowa w autobiografistyce kobiet. Strategie podmiotowe* [w:] *Tropy biograficzne. Bieg życia w narracjach literackich i kulturowych*, red. nauk. J. Knap, M. Roszczynialska, K. Wądołny-Tatar, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2017, s. 231–242.

- *I wojna światowa w kobiecej literaturze dokumentu osobistego. O czym, jak i dlaczego (nie)pisano?* „Ruch Literacki” 2017, z. 1, s. 31–44.

2. Kolejny obszar moich poszukiwań badawczych wyznacza koncentracja na autobiografkach z Przemyśla – planuję monografię wskazującą powiązania dyskursu autobiograficznego kobiet z geopoetyką, refleksją o miejscach pamięci i miejscach autobiograficznych (za Małgorzatą Czermińską) z nachyleniem herstorycznym. Do tej pory opublikowałam 2 teksty dotyczące wzmiankowanej tematyki, pracuję nad dokumentami osobistymi Marii Orwid:

- *Autobiografia, psychoanaliza, kobieta. O Heleny Deutsch „Konfrontacji z samą sobą”*, „Ruch Literacki” 2011, z. 4-5, s. 437–449.

- *Miasto (w) pamięci. Przemyskie wspomnienia Jadwigi Gamskiej-Łempickiej* [w:] *Miasto jako przestrzeń twórców. Ścieżkami pisarzy. Tom 2*, red. A. Grochowska, M. Mus, Księgarnia Akademicka, Kraków 2015, s. 225–234.

3. Nie porzucam też badań nad literaturą Młodej Polski, które są dla mnie ważne już od studiów licencjackich i magisterskich. Najbardziej interesuje mnie powieść młodopolska, nie stronię jednak od zajmowania się poezją czy dramatami. Opublikowałam 5 tekstów oscylujących wokół szeroko rozumianej młodopolskości:

- *Kobieta i śmierć. „Protesilas i Laodamia” Stanisława Wyspiańskiego* [w:] *Żywioły wyobraźni Stanisława Wyspiańskiego. Artykuły z konferencji naukowej doktorantów (UJ i ASP Kraków, 8–9 listopada 2007)*, pod red. A. Czabanowskiej-Wróbel, D. Jarząbek, D. Saul, Księgarnia Akademicka, Kraków 2008, s. 21–31.

- *Historie nie tylko rodzinne w kobiecej literaturze dokumentu osobistego (Jadwiga z Sikorskich Klemensiewiczowa, Romana Pachucka, Maria z Łubieńskich Górską)* [w:] *Literatura niewyczerpana. W kręgu mniej znanych twórców polskiej literatury 1863–1914*, red. K. Fiołek, Universitas, Kraków 2014, s. 61–69.

- *Witalizm z kobiecą sygnaturą? Młodopolskie powieści Zofii Nałkowskiej* [w:] *Młodopolski witalizm. Modernistyczne witalizmy*, pod red. A. Czabanowskiej-Wróbel i Urszuli M. Pilch, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2016, s. 323–336.

- *Młodopolski okruch zwierciadła. Tadeusz Miciński „Nauczycielka”* [w:] *Proza Tadeusza Micińskiego. Studia*, wstęp. J. Ławski, red. nauk. M. Bajko, W. Gutowski, J. Ławski, Wydawnictwo Alter Studio, Białystok 2017, s. 239–268.

- *Niejednoznaczny dramat miłości i nienawiści. „Yseult o Białych Dłoniach” Amelii Herztówny* [w:] *Wokół dramatu poetyckiego XIX wieku*, red. Nauk. M. Gabryś-Sławińska i G. Gołąb, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2017, s. 209–222.

4. Przyglądam się też, budowaniu paralel pomiędzy liryką polskich poetów i poetek z XX wieku oraz twórczością Elizabeth Bishop. Pomysł ten związany był początkowo w próbach charakterystyk literackiej spuścizny pokolenia 1910 (stąd połączenie Bishop i Świrszczyńskiej), następnie został przekierowany na wskazywanie podobnych tendencji w liryce amerykańskiej poetki i rodzimych poetów oraz poetek:

- *Kaligrafie życia, kartografie utraty. Anna Świrszczyńska i Elizabeth Bishop – miejsca (nie)wspólne* [w:] *Formacja 2010. Biografie równoległe*, red. K. Biedrzycki, J. Fazan, Universitas, Kraków 2013, s. 11–34.

- *Różnice w podobieństwach, podobieństwa w różnicach. Elizabeth Bishop i Wisława Szymborska*, „Nowa Dekada Krakowska” 2013, nr 4/5, s. 100–106.

- *Elizabeth Bishop i Julian Kornhauser – (nie)spodziewana wspólnota* [w:] *Rzeczy do nazywania. Wokół Kornhausera*, red. A. Gleń, J. Kornhauser, WBPiCAK, Poznań 2016, s. 521–527.

5. Nie pomijam badań literatury po 1989, najnowszej prozy i poezji oraz krytyki literackiej (jak również metakrytyki). Przede wszystkim skupiam na literaturze kobiet powstałej po 1989 roku, a precyzyjniej po 2000. Zastanawiam się, w jaki sposób kształtują się w niej strategie tożsamościowe, interesuje mnie także jej recepcja, poruszana problematyka oraz hybrydyczność genologiczna. Opublikowałam 4 teksty oscylujące wokół wymienionych zagadnień:

- *Rodzina w polskiej powieści po 1989 roku (rekonesans)*, „Nowa Dekada Krakowska” 2014, nr 1/2, s. 7–15.

- *Poezja, która daje wolność. O wyobraźni (nie tylko) poetyckiej we „Franciszce” Anny Piwkowskiej* [w:] *Wolność i wyobraźnia w literaturze dziecięcej*, pod red. A. Czabanowskiej-Wróbel, M. Kotkowskiej, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2017, s. 83–93.

- *Solidarne i/czy samotne? Relacje kobiet w prozie Sylwii Chutnik* [w:] *Polityki relacji w literaturze kobiet po 1945 roku*, pod red. A. Grzemskiej, I. Iwasiów, Szczecin 2017, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, s. 229–241.

- *Nominowane. Nagradzane. Debiutantki* (Anna Cieplak, *Ma być czysto*, Wydawnictwo Krytyki Politycznej, Warszawa 2016; Weronika Gogola, *Po trochu*, Książkowe Klimaty, Wrocław 2017; Salcia Hałas, *Pieczeń dla Amfy*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2016; Aleksandra Zielińska, *Bura i szal*, Wydawnictwo W. A. B., Warszawa 2016), „Nowa Dekada Krakowska” 2017, nr 4/5, s. 242–250.

Tytułem podsumowania chcę zaznaczyć, że w latach 2008–2020:

- opublikowałam 2 monografie naukowe;

- opublikowałam także: 29 artykułów w monografiach (5 kolejnych przyjęto do druku), 15 artykułów w czasopismach naukowych (2 kolejne przyjęte do druku), 9 recenzji naukowych, 8 artykułów popularyzatorskich przeglądowych oraz 31 recenzji i omówień krytycznych. Z całej wymienionej puli 9 tekstów z monografii oraz

5 artykułów z czasopism naukowych i 1 tekst przeglądowy popularyzatorski weszło w skład mojej drugiej książki;

- wzięłam udział w 36 konferencjach (wszystkie po obronie doktoratu) - 4 międzynarodowych i 32 o charakterze ogólnopolskim;

- pod moim kierunkiem zostało napisanych i obronionych 28 prac licencjackich; zrecenzowałam 43 inne prace licencjackie i 56 magisterskich;

Od obrony doktoratu (2010) aktywnie włączam się w dydaktykę akademicką, od 2015 roku w pracy na rzecz Wydziału Polonistyki UJ i Katedry Krytyki Współczesnej.

Jestem przedstawicielką niesamodzielnych pracowników do Rady Wydziału Polonistyki, członkinią Krakowskiego Komitetu Okręgowego Olimpiady Literatury i Języka Polskiego, współpracuję z Ośrodkiem Badań Literatury Dziecięcej i Młodzieżowej na Wydziale Polonistyki, jestem sekretarzem podczas obron prac doktorskich.

.....

(podpis wnioskodawcy)